

Asia: VN/17556/2020

Hallituksen esitys laiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työelämän tietosuojasta annetun lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että työntekijän henkilötietojen keräämiselle muualta kuin häneltä itseltään ei olisi hankittava työntekijän suostumusta silloin, kun työnantaja kerää työntekijän henkilötietoja työsuhteen aikana työnantajalle laissa säädettyjen oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamista varten. Suostumusta ei edellytettäisi myöskään silloin, kun henkilötietojen käsittelystä säädetään erikseen muualla lainsäädännössä. Ehdotetut poikkeukset koskisivat työsuhteen aikaista henkilötietojen keräämistä.

Ehdotettua muutosta on pidetty tarpeellisena, sillä lain 4 §:n 1 momentista ei selvästi ilmene, ettei momentin säännöksillä ole ollut tarkoitus alistaa lakisääteisten velvoitteiden vuoksi tarpeellista henkilötietojen keräämistä työntekijän suostumukselle. Tämän vuoksi 1 momentin sanamuodon täsmentämistä on pidetty tarpeellisena sääntelyn selkiyttämiseksi ja tulkintaongelmien välttämiseksi.

Perustelumuistion mukaan keskeisenä toteuttamisvaihtoehtona on arvioitu työntekijän henkilötietojen keräämiseen liittyvän suostumusta koskevan edellytyksen poistamista laista kokonaan. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että suostumusta koskevaa edellytystä ei voida poistaa työelämän tietosuojaa koskevasta sääntelystä ilman, että rekisteröidyn asema heikkenisi merkittävästi. Myös tietosuojavaltuutetun toimiston viimeaikaisessa ratkaisukäytännössä sanottua lainkohtaa on sovellettu usein. (Ks. esim. dnro 3843/163/20). Tietosuojavaltuutettu pitää siten valittua ratkaisumallia kannatettavana.

On sinänsä perusteltua, että työnantaja voi kerätä työntekijän henkilötietoja lakisääteisten velvollisuuksiensa noudattamiseksi. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin korostaa, että näissäkin tilanteissa henkilötietojen käsittelyn tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuihin päämääriin nähden. Ehdotettua säännöstä ei ole sanotussa pykälässä rajattu esimerkiksi työnantajalle välittömästi laista

seuraaviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Ehdotettua henkilötietojen käsittelyä ei ole myöskään sanotussa pykälässä rajattu välttämättömiin henkilötietoihin, kuten esimerkiksi Tanskassa on tehty.

Työelämän tietosuojalain 3 §:ssä säädetään kuitenkin tarpeellisuusvaatimuksesta, jonka mukaan työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta. Tarpeellisuusvaatimuksesta ei voida poiketa työntekijän suostumuksella. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että edotetun 4 §:n nojalla kerättävien henkilötietojen käsittelyä rajaisi siten lain 3 § :ssä säädetty tarpeellisuusvaatimus. Tämä olisi kuitenkin syytä tuoda selkeästi ilmi hallituksen esityksen perustelutekstissä. Ilman 3 §:stä seuraavaa rajausta säännösluonnos näyttäisi mahdollistavan henkilötietojen keräämisen myös sellaisten rekisterinpitäjän velvollisuuksien toteuttamiseksi, joilla ei ole suoraan yhtymäkohtaa työntekijään eli rekisteröityyn. Rekisterinpitäjällä on myös muita kuin rekisteröityä koskevia laissa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia. Esimerkiksi työntekijän sijaintietojen kerääminen verotusta koskeviin tarkoituksiin ei ehdotetun säännöksen nojalla olisi mahdollista. Tämä ei olisi suhteellisuusperiaatteen mukaista.

Vaikka tietosuojavaltuutettu pitää sinänsä perusteltuna ehdotetun 4 §:n tarkentamista siten, että pykälästä käy selvästi ilmi henkilötietojen keräämisen olevan mahdollista rekisterinpitäjän laissa säädettyjen oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, katsoo tietosuojavaltuutettu tarpeelliseksi selkiyttää ehdotuksen perustelutekstiä edellä esitetyn tavoin.

Lopuksi tietosuojavaltuutettu vielä toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa on varsin ansiokkaasti arvioitu yleisen tietosuoja-asetuksen kansallista harkintamarginaalia ja mahdollisuutta antaa luonnoksessa ehdotettu säännös kansallisen harkintamarginaalin puitteissa.

TALUS ANU
Tietosuojavaltuutetun toimisto - Tietosuojavaltuutettu